

Pionierzy Polskiej Przedsiębiorczości

1989

.....
Ukłon dla przedsiębiorców i ich 30-letnich firm
.....

Pioneers of the Polish Entrepreneurship: 1989

Report on the 30-year-old enterprises in Poland

FUNDACJA
— FIRMY RODZINNE —

Wstęp

Introduction

Katarzyna Gierczak Grupińska

Prezes Fundacji Firmy Rodzinne
President of Fundacja Firmy Rodzinne

Myśl o raporcie powstała szybko, podczas uroczystości 30-lecia naszej firmy rodzinnej z Wielkopolski. Byłam ciekawa – ile jest firm w podobnym wieku i czy to są firmy rodzinne. Jak właściciele przygotowują się do zmian i zaskoczeń obecnych czasów – wiadomo bowiem, że nadejdą, czy tego chcemy, czy nie. Dzisiaj mój obraz przedsiębiorczości sprzed 30 lat to osoby, które pracowały w czasach komuny na etacie, a po pracy pracowały nadal, aby utworzyć swoje firmy od zera. Pamiętam wysiłek i entuzjazm pierwszych przedsiębiorców. Nic nie było problemem i wszelkie przeciwności były do pokonania.

Oczywiście nie był to czas sielanki – ponieważ zdobycie towaru do produkcji, czy zatrudnianie ludzi z umiejętnościami potrzebnymi, aby zacząć budować efektywne zespoły, to było nie lada wyzwanie.

Prawie 60% tych firm przetrwało do dzisiaj – to niesamowite, jaka siła i determinacja tkwi w założycielach. Jestem bardzo dumna, że moi rodzice zrealizowali swoje marzenia, choć początkowo nie wiedzieli, jak to zrobić, oraz że trudy i przeciwności następnych lat nie pozbawiły ich energii. Raport pokazuje silne korzenie naszej przedsiębiorczości. Jestem przekonana, że warunki i historia tych ziem mają znaczący wpływ na rozwój przedsiębiorczości.

W Fundacji Firmy Rodzinne z dużym zaangażowaniem pomagamy właścicielom firm, a to, co robimy, odzwierciedla bezpośrednie potrzeby przedsiębiorców. Jestem przekonana, że ich mądrość w wyborze wiedzy oraz potrzeba spotkań, na których przedsiębiorcy dzielą się swoim doświadczeniem – bez pudru – skutecznie pomagają we wprowadzeniu niezbędnych i często trudnych zmian.

The idea of the report was born quickly, during the 30th anniversary event at our family business based in Greater Poland. I was curious as to how many businesses have reached similar age, and whether they are family businesses. And how the owners are getting ready for change and stormy weather – that will eventually come, whether we want it or not. Today, I see the Polish entrepreneurship from three decades ago as people working full-time under the communist regime, just to resume work after hours, to create companies of their own, from a scratch. I do remember the effort and enthusiasm of the pioneers, of the first entrepreneurs. No problem was unsolvable, each and every obstacle could have been overcome.

Obviously, it was not a blissful period. To acquire goods for manufacturing and human resources and to create effective teams – it was a serious challenge. Nonetheless, almost 60% of those companies survived until today – the strength and determination of the owners is just incredible. I am very proud of the fact that my parents made their dreams come true and that they have overcome the obstacles emerging over the years and these did not discourage them. The report shows the roots of the Polish entrepreneurship. I am convinced that the country's history had a major impact on the Polish entrepreneurship.

At the Family Businesses Foundation we support with great commitment Polish company owners and what we do corresponds directly with the needs of the entrepreneurs. I am very much convinced that their wisdom in choosing knowledge and need to do networking to exchange experiences is an effective means of support for difficult but necessary changes.

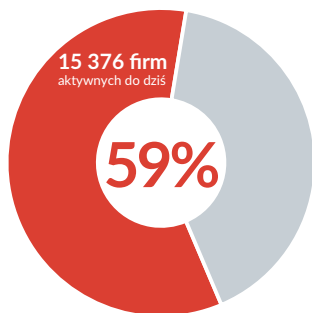
Odkrycia

Discoveries

Spośród wszystkich firm prywatnych (a zatem z wyłączeniem takich, w których udziały ma Skarb Państwa) założonych w 1989 roku, czyli łącznie 25 980 przedsiębiorstw, do dziś aktywnych jest 15 376. To 59%. Tak wynika z danych dostarczonych Fundacji Firmy Rodzinne przez Bisnode Polska.

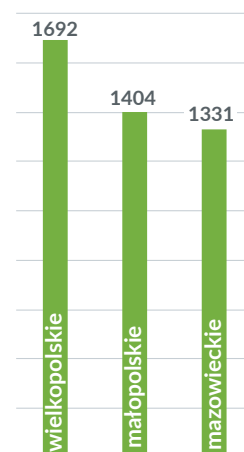
Firmy prywatne zarejestrowane w 1989 r. łącznie 25 890 firm

Private enterprises registered in 1989. 15,376 businesses out of 25,890 in total are still active today

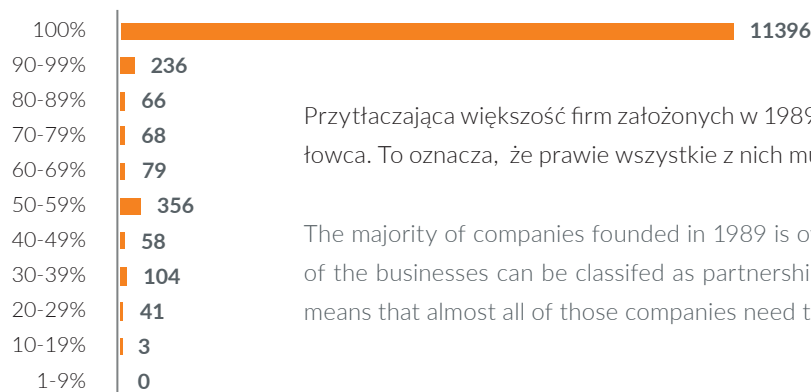
Biorąc pod uwagę podział terytorialny na województwa, najczęściej 30-letnich firm działa na terenie Wielkopolski. Drugie i trzecie miejsce zajmują odpowiednio Małopolska i Mazowsze.

When consideration is given to the territorial division, most of the businesses that are 30-years old old operate in Greater Poland. Lesser Poland and Masovia come second and third.

Jaki udział we własności ma główny udziałowiec?

Shares of the main shareholder (N=12407)

Przytłaczająca większość firm założonych w 1989 r. (92%) jest własnością jednego udziałowca. To oznacza, że prawie wszystkie z nich muszą mierzyć się z wyzwaniem sukcesji.

The majority of companies founded in 1989 is owned by a single shareholder. Only 8% of the businesses can be classified as partnerships of two or even three partners. This means that almost all of those companies need to face the challenge of succession.

Jadwiga Emilewicz

Minister Przedsiębiorczości i Technologii
Minister of Entrepreneurship and Technology

2019 rok to symboliczny rok dla Polski. Za nami trzy dekady demokracji i smakowania wolności w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. 2019 rok to także wyjątkowy moment dla historii polskiego rozwoju społeczno-gospodarczego. Polska gospodarka jeszcze nigdy nie była tak silna jak teraz, dowodzą tego wskaźniki gospodarcze takie jak poziom wzrostu PKB plasujący nasz kraj na trzecim miejscu w Europie, czy 6. pozycji pod względem przyciągniętych inwestycji zagranicznych.

Architektami tego sukcesu są w dużej mierze polscy przedsiębiorcy. Dzięki ich odwadze w ciągu zaledwie trzech dekad polska gospodarka przekształciła się w jedną z szybciej rozwijających się gospodarek świata. Kiedy przyjrzymy się bilansowi minionego 30-lecia widzimy ogromne nakłady pracy polskich rodzin i pokoleń, które, zakładając firmy czy też z oddaniem w nich pracując, budowały „lepsze jutro” dla Polski. To ten sukces, który należy do wszystkich Polaków, będzie fundamentem kolejnego etapu rozwoju naszej gospodarki w którym Polska dołączy do grona gospodarek współkształtujących światowe trendy rozwoju.

2019 has been a symbolic year for Poland, as 3 decades of democracy and tasting freedom in political, social and economic life are behind us. 2019 is also a unique historical moment for the Polish socio-economic development, as never before was the Polish economy as strong as today, which is proven e.g. by the growth of GDP placing Poland on the 3rd place in Europe. Poland can also be ranked 6th when it comes to the quantity of the attracted foreign investments.

Polish entrepreneurs are, to a great extent, the architects of that success. Thanks to their courage, the Polish economy has become one of the fastest growing economies in the world. When summing the last 3 decades up, we can see great amount of work of Polish families or generations who, by establishing businesses, were creating the „better future”. This success, belonging to all the Poles, shall be used as a springboard for the next stage of development of our economy – within which Poland would join to the economies shaping the global trends of development.

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii

Prace Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (MPiT) koncentrują się na zmianach otoczenia prawnego prowadzenia biznesu w Polsce. Nasze działania to realne ułatwienia dla przedsiębiorców, które zdejmują z nich wiele biurokratycznych obciążeń.

Zmienia się też relacja na linii przedsiębiorca – administracja. Przedsiębiorcy to nasz partner, a nie klient. Wspólnie pracujemy nad jak najkorzystniejszymi działaniami, które sprawiają, że prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce jest łatwiejsze.

Szczególnie istotne są dla nas przedsięwzięcia zaawansowane technologicznie. To charakter inwestycji, jej lokalizacja i jakość tworzonych miejsc pracy będą kluczowe przy przyznawaniu preferencji podatkowych na terenie Polski.

Wzrost eksportu polskich produktów i usług na globalne rynki, to kolejne zadanie MPiT. Tak jak upowszechnianie elektronicznych form płatności.

Przed nami też najbardziej złożona transformacja ze wszystkich rewolucji przemysłowych. Idziemy w kierunku przemysłu 4.0. To szansa dla Polski na zajęcie pozycji lidera w obszarze innowacyjnych gałęzi przemysłu.

Rozwój innowacji wspieramy również na poziomie startupów, którym dedykujemy program *Start in Poland*. Wspieramy działania na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce, koordynując program *E-bus* – bezemisyjnego, nowoczesnego transportu miejskiego.

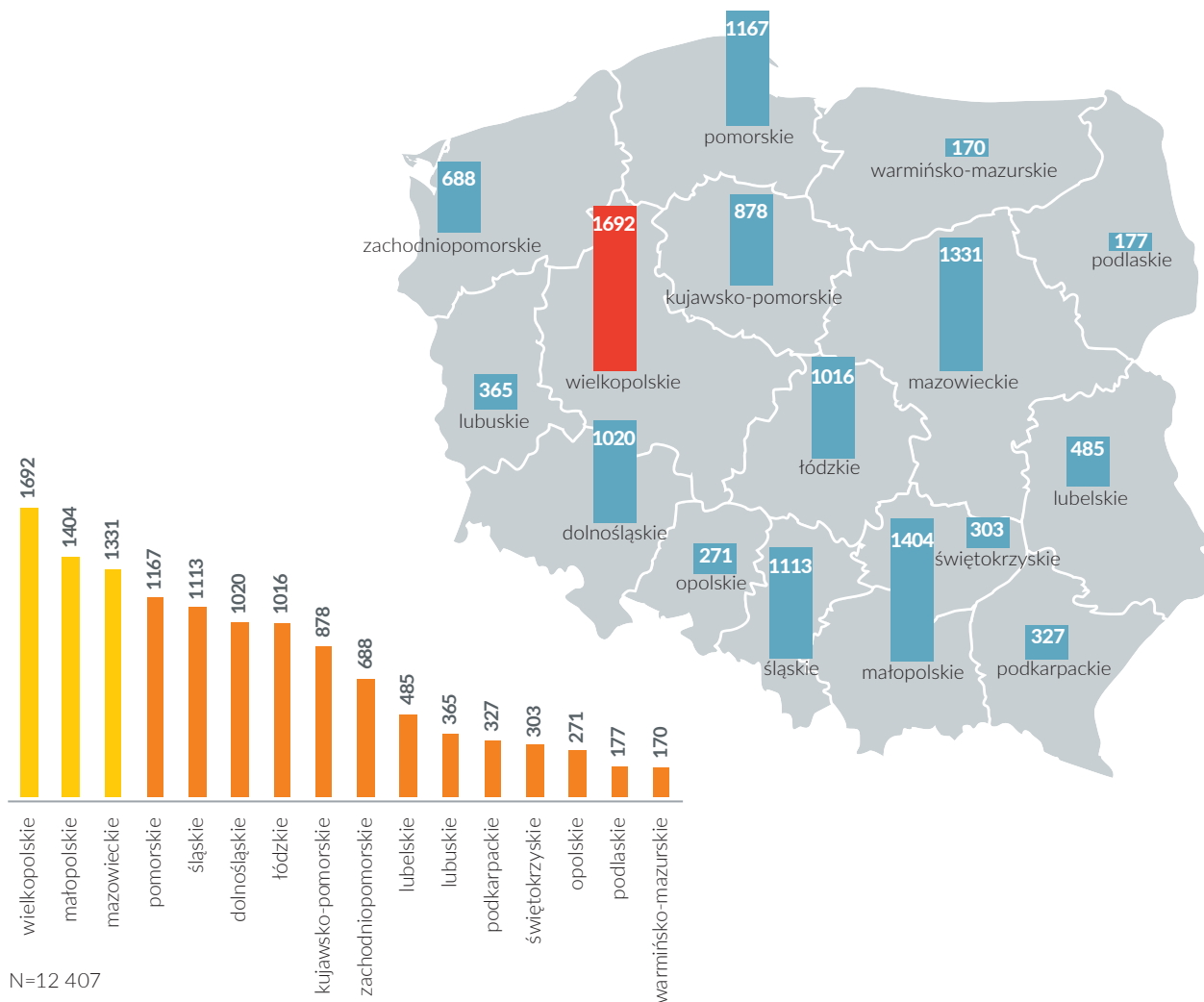
www.gov.pl/mpit
www.biznes.gov.pl

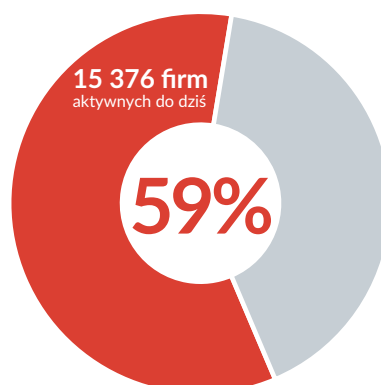
Gdzie jest najwięcej 30-letnich firm w Polsce?

Where most of the 30-year-old enterprises can be found in Poland?

Firmy prywatne zarejestrowane w 1989 r. łącznie 25 890 firm

Private enterprises registered in 1989. 15,376 businesses out of 25,890 in total are still active today

Dojrzała przedsiębiorczość w miastach.

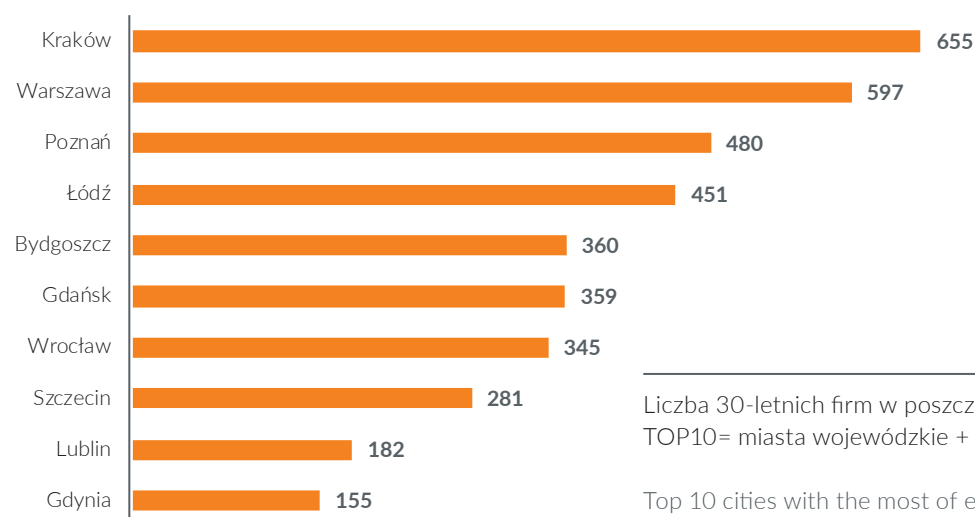
Mature entrepreneurship in the urban centres.

Najwięcej firm (14% ogółu) spośród założonych w 1989 roku działa na terenie Wielkopolski. To prawie 1700 firm. Drugie miejsce w tym zestawieniu należy do Małopolski, gdzie znajduje się ponad 1400 firm. Ostatnie miejsce w pierwszej trójce zajmuje województwo mazowieckie, gdzie działa do dziś ponad 1300 firm o 30-letniej historii.

Warto zwrócić uwagę, że metropolie będące stolicami regionów wcale nie skupiają większości tych przedsiębiorstw. W przypadku każdego z województw należących do pierwszej trójki większość firm funkcjonuje poza metropolią – na terenach wiejskich.

Most of the companies, among those founded in 1989, are located in Greater Poland (almost 1700 entities – 14%). Lesser Poland comes second, with more than 1400 enterprises as such. Mazovian voivodeship comes third, with 1300 companies that are 30 years old.

Noteworthy, the major regional cities do not really gather most of the aforesaid entrepreneurs. In case of the top three voivodeships, most of the businesses are located outside of the regional capital.

Liczba 30-letnich firm w poszczególnych miastach TOP10= miasta wojewódzkie + Gdynia :)

Top 10 cities with the most of enterprises that are 30 years old – voivodeship capitals + Gdynia :)

Blisko 60% firm prywatnych założonych w 1989 roku funkcjonuje z powodzeniem do dziś, jak wynika z analizy Fundacji Firmy Rodzinne. Biorąc pod uwagę, ile przedsiębiorstw jest zamykanych w ostatnich latach, dalsza aktywność pierwszych przedsiębiorców wolnej Polski jest dowodem ich wyjątkowej determinacji.

Według zestawienia opracowanego na zlecenie Fundacji Firmy Rodzinne przez Bisnode, największego w Europie dostawcy danych i analiz, w dniu dzisiejszym aktywnych na rynku jest 15 376 firm prywatnych, czyli dokładnie 59,18% spośród ogółu 25 980 zarejestrowanych w 1989 roku podmiotów gospodarczych (wyłączając z tego firmy z kapitałem państwowym).

Almost 60% of the private entities founded in 1989 are still active until today, as the Family Businesses Foundation research suggests. Considering the enterprise closure ratio today, the activity of the first Polish entrepreneurs may be viewed as a proof of their determination.

According to a set of data prepared for the Foundation by Bisnode, one of the major data and analysis suppliers, 15,376 private 30-years-old businesses are still active on the Polish market. This constitutes exactly 59.18% of all 25,980 business entities registered in 1989, state capital entities excluded.

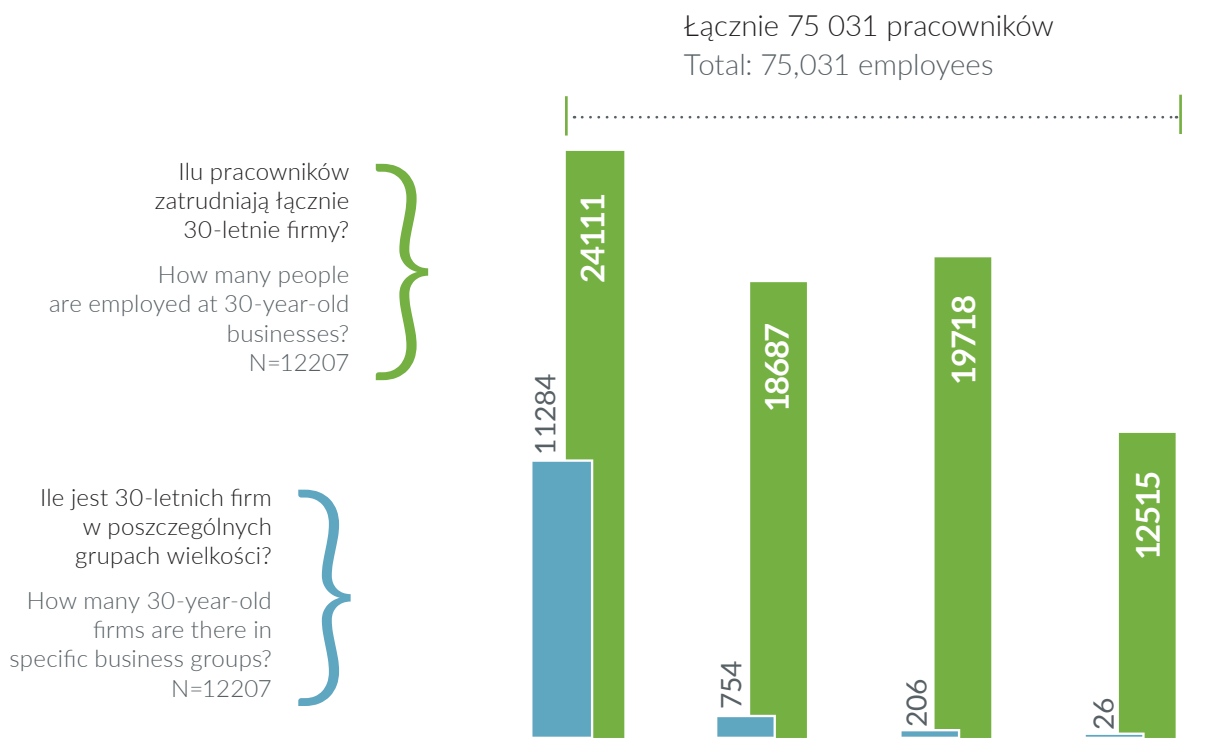

Jak duże są 30-letnie firmy w Polsce?

How big are 30-year-old businesses in Poland?

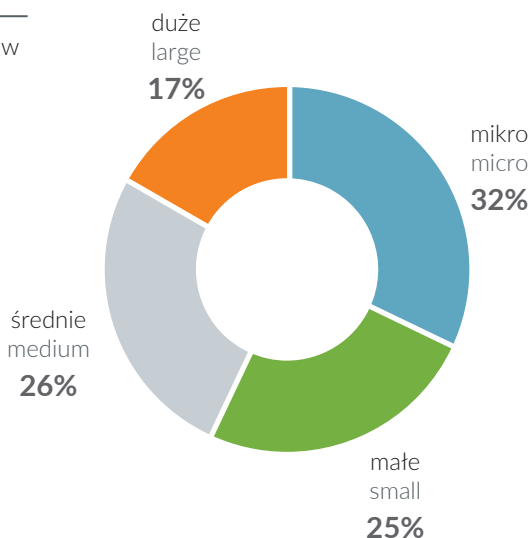
Wśród polskich 30-letnich firm ogromną większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa. To 92% analizowanej grupy. Ta dysproporcja znika, gdy spojrzymy na dane dotyczące wielkości zatrudnienia. Osobno małe i średnie firmy zatrudniają tylko odrobinę mniej pracowników niż mikroprzedsiębiorcy, podczas gdy jest ich kilkunastokrotnie mniej.

Among the Polish companies that are 30 years old, micro-enterprises constitute the majority (92%). This disproportion disappears when employment data is examined. Small and medium enterprises employ just a little less personnel than the micro entities do. Meanwhile, the latter group is several times smaller.

Udział poszczególnych grup wielkości przedsiębiorstw w ogólnym zatrudnieniu 30-letnich firm (N=12270)

Share of the specific business groups in the general employment stats at the 30-year-old businesses

Tomasz Styczyński

Bank Pekao SA, Wiceprezes zarządu
Bank Pekao S.A. – Vice President of the Management Board

Jesteśmy bankiem uniwersalnym i mamy pełną gamę produktów dla firm. Z drugiej strony umiemy przygotować specjalistyczną ofertę dla każdego z klientów. Oferujemy np. nowatorskie rozwiązania do finansowania handlu, jak nasza Otwarta Platforma Finansowania; dajemy preferencyjne kredyty powiązane z programami UE na inwestycje w efektywność energetyczną; organizujemy największe emisje długu i doradzamy przy wielkich transakcjach. Co ważne dla firm rodzinnych, zajmujemy się również sukcesją. A ponieważ polskie firmy coraz chętniej wychodzą za granicę, wspieramy ich ekspansję, oferując unikalne rozwiązania z gwarancjami KUKI.

We are a universal bank offering a full range of business-dedicated products. On the other hand, we are able to prepare a tailored offer for any of our customers. We offer innovative commerce funding solutions such as our „Open Funding Platform”; we offer preferential EU-programme-related loans to make investments in energy efficiency; we organize the largest debt issues and advisor in of major transactions. What is important for the family businesses in particular, we also work on succession. And, as the Polish businesses are becoming more eager to be active abroad, we support that expansion process, also offering unique solutions coupled with KUKI (Export Credit Insurance Corporation) guarantees.

Czym zajmują się 30-letnie firmy w Polsce?

In which industries are the 30-year-old enterprises operating?

Najwięcej spośród aktywnych na rynku 30-letnich firm działa w sektorze transportu (PKD: sekcja H, łącznie 2799 podmiotów). To przede wszystkim przedsiębiorstwa przewozowe – osobowe (taksówki) oraz towarowe.

Druga w kolejności (2485 firm) jest sekcja H PKD, obejmująca handel hurtowy i detaliczny, a także naprawę samochodów. Najliczniej reprezentowane są tutaj firmy trudniące się sprzedażą detaliczną, czyli po prostu sklepy. Jest ich ponad 1000. Drugą co do wielkości grupę z tego obszaru działalności stanowią hurtownie – istnieje obecnie 731 takich, które założono w 1989 roku.

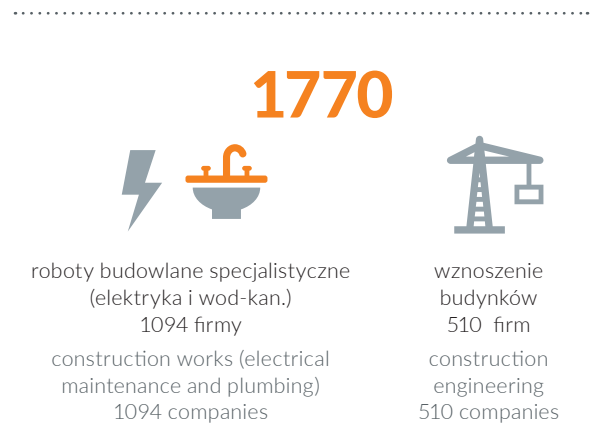
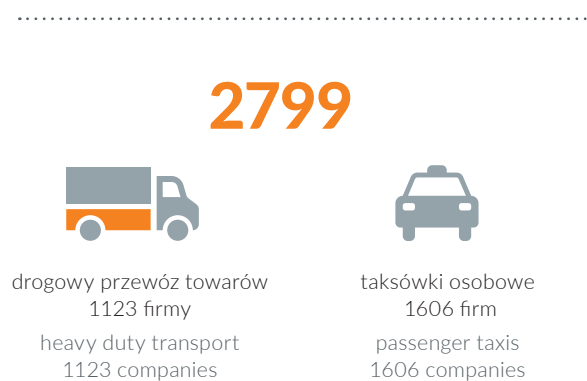
Trzecia grupa (1770 przedsiębiorstw) to firmy budowlane (PKD: sekcja F). W tym gronie najczęściej jest przedsiębiorstw świadczących usługi związane z instalacjami wodno-kanalizacyjnymi oraz instalacjami elektrycznymi.

To ponad 1000 firm, a kolejne 500 stanowią firmy ogólnobudowlane.

Podobnie kształtuje się zestawienie branż o największej liczbie miejsc pracy wśród 30-letnich firm.

Warto również zwrócić uwagę na to, że 10 wiodących branż pod względem liczby pracowników zatrudnia ponad połowę spośród wszystkich pracowników 30-letnich firm.

Most of the 30-year-old companies operate in the transport industry (Polish Classification of Activity, section H, 2799 entities in total). The group includes heavy duty transport and cab companies. The second group belongs to section H – wholesale and retail trade and car service stations. Retail sale companies constitute a majority here, with wholesale companies coming in second – 731 of those were founded in 1989. The third group (1770 companies) are businesses that deal with construction works (Section F) – plumbing and electrical maintenance are the domains that dominate here – 1000 entities. Another 500 do general construction works. The general domain classification corresponds with the outlook above. Noteworthy, the 10 leading domains employ more than 50% of all of the employees working at 30-year-old companies.

Top 10 branż, w których 30-letnie firmy zatrudniają najwięcej pracowników

Top 10 industries in which the 30-year-old enterprises employ the most people

handel hurtowy – **6790** pracowników
Wholesale trade – 6790 employees

transport lądowy – **6204** pracowników
Wheeled transport – 6204 employees

handel detaliczny – **4709** pracowników
Retail trade – 4709 employees

produkcja wyrobów metalowych (bez maszyn) – **4584** pracowników
Metal manufacturing [w-o machinery] 4584 employees

wznoszenie budynków – **4108** pracowników
Construction engineering – 4108 employees

produkcja mebli – **4082** pracowników
Furniture manufacturing – 4082 employees

roboty budowlane specjalistyczne – **3835** pracowników
Specialist construction works – 3835 employees

produkcja artykułów spożywczych – **3835** pracowników
Food manufacturing – 3835 employees

produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
(w tym np. ceramika, szkło, materiały budowlane) – **2778** pracowników
Manufacturing of non-metallic mineral products – glass, ceramics,
building materials – 2778 employees

produkcja odzieży – **2692** pracowników
Clothing industry – 2692 employees

RAZEM: 42 903 pracowników, czyli **57%** całego zatrudnienia 30-letnich firm
In total – 42,903 employees, 57% of the whole employment of the 30-years-old businesses

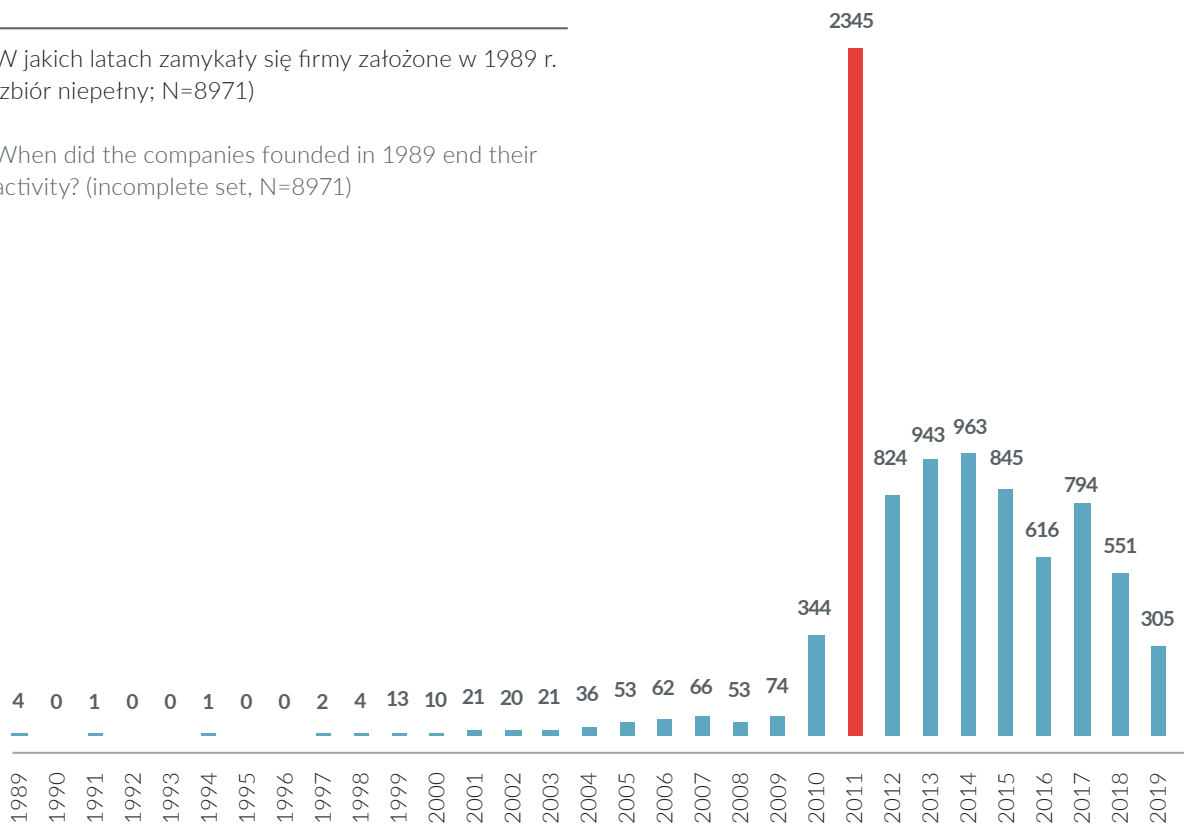

Kiedy było najtrudniej i zabrakło już sił?

When strength and determination were lost?

W jakich latach zamykały się firmy założone w 1989 r. (zbiór niepełny; N=8971)

When did the companies founded in 1989 end their activity? (incomplete set, N=8971)

Jak widać na powyższym wykresie, ogromna część z firm, które założono w 1989 roku, pozostała aktywna aż do roku 2011, kiedy widzimy ogromny skok w liczbie zamkniętych przedsiębiorstw.

Rok 2011 jest uznawany za dno kryzysu gospodarczego w Polsce i prezentowane tu dane potwierdzają tę tezę.

Mimo tego, że wiele przedsiębiorstw założonych w 1989 roku nie przetrwało kryzysu, należy im się ogromny szacunek. Nie ma kompletnych informacji o przetrwaniu firm, jednak biorąc pod uwagę dane z 2016, publikowane przez Eurostat (źródło na sąsiedniej stronie), obecnie firmy w Europie tylko w połowie przeżywają 5-letni okres działalności.

As we can see on the chart above, most of the companies founded in 1989 remained active until 2011, when a major spike may be noted in the closures ratio. 2011 is considered to be the most critical period for the economic crisis. The data confirms the above hypothesis.

However, despite the fact that most of the companies founded in 1989 did not survive the crisis, they still need to be respected. No complete data on business survival is available, however, considering the data published by Eurostat with regards to the year 2016, only half of the companies in Europe survive for more than 5 years.

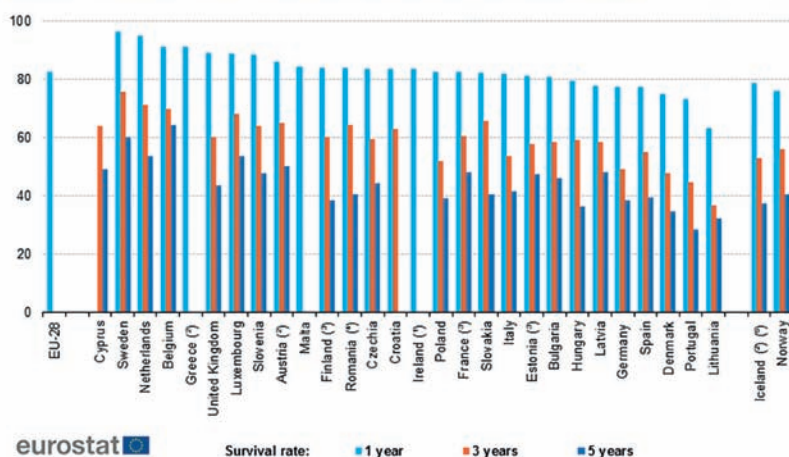
Tomasz Starzyk

Bisnode Polska
Bisnode Poland

Biorąc pod uwagę to, że blisko 80% firm w Polsce upada w ciągu pierwszych dwóch, trzech lat działalności, to te zestawione w niniejszym raporcie, które powstały na początku lat 90-tych i z powodzeniem funkcjonują do dnia dzisiejszego, stanowią podstawę polskiego biznesu. Istotne koło zamachowe dla polskiej gospodarki. Trzeba sobie uświadomić, że w ostatnich 25 latach w Polsce powstało kilka milionów firm. Większość w zapomnieniu przepadła, ale są takie, które z małych, wręcz garażowych spółek przekształciły się w wielkie i o ogromnym znaczeniu firmy o zasięgu globalnym. W chwili obecnej zatrudniają od kilkuset do kilku tysięcy pracowników, generują miliardowe przychody. Często powstały w wyniku braku alternatywy. Zwolnienia z państwowych posad zmuszały do rozpoczęcia własnego biznesu. Zakładane przez zwykłych ludzi, którzy nie kończyli prestiżowych studiów ekonomicznych. Biznesu doświadczyli na własnej skórze, uczyli się na własnych błędach. Dlatego też te firmy które powstały w okresie transformacji gospodarczo-ustrojowej i przetrwały do dnia dzisiejszego, stanowią żywy dowód na niezłomność charakteru ich założycieli, efekt budowy wolnego rynku i ogółu zmian zapoczątkowanych w Polsce w latach 80-tych XX wieku. Przetrwały czas ogromnych zmian, wielu trudnych, ale i koniecznych reform.

Considering the fact that almost 80% of the Polish businesses reach the status of bankruptcy over the course of the first two to three years from the date of establishment, those presented in this report, founded in the early 1990s and still active, constitute a foundation for the Polish business, acting as a driving wheel of the Polish economy. One should be aware that several million companies were founded over the course of the last 25 years in Poland. Most of them are now forgotten, but some have transformed into global players after years of development. Currently, they employ from several hundred to several thousand employees, also generating billions of income. Those companies have been founded as no alternative really existed, following the cuts in state-owned entities. They have been founded by ordinary men and women who had no prestigious degree in economy at hand. They have experienced business first hand, learning from their own mistakes. This is why the companies that were founded during the transformation and that have survived until today shall be treated as a living proof of perseverance of character of their founders. They are a result of the establishment of free market economy and the general outline of changes that began in Poland in the 1980s. Those businesses have also survived the time of major changes – reforms that were difficult but also necessary.

One, three and five-year survival rates of enterprises, business economy, 2016 (%)

Źródło / source: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Business_demography_statistics

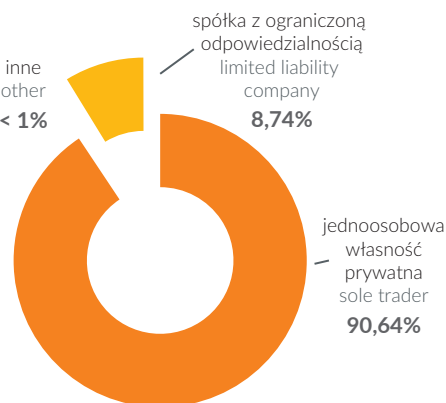
(*) estimated
(*) provisional
(*) break in time series 3 year survivals
(*) break in time series 5 year survivals
(*) break in time series
Source: Eurostat (online data code: bd_9bd_sz_cl_r2)

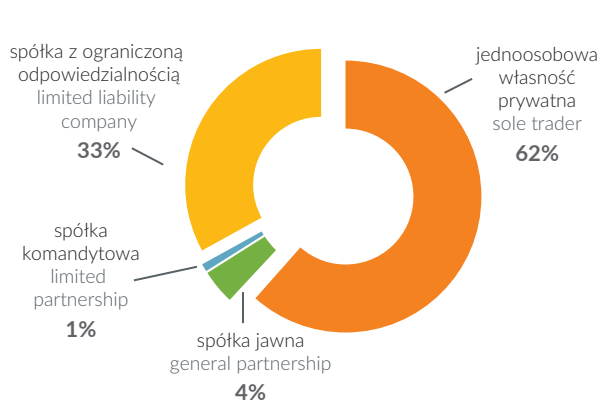
W jakiej formie prawnej funkcjonują 30-letnie firmy?

What legal forms are common among the 30-year-old businesses?

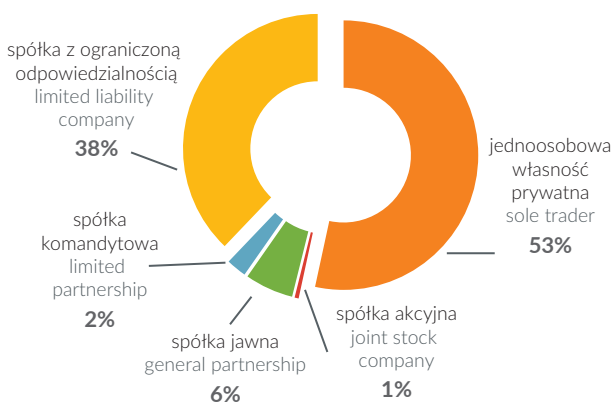
Mikroprzedsiębiorstwa (N=11 284)
Micro-enterprises (N=11 284)

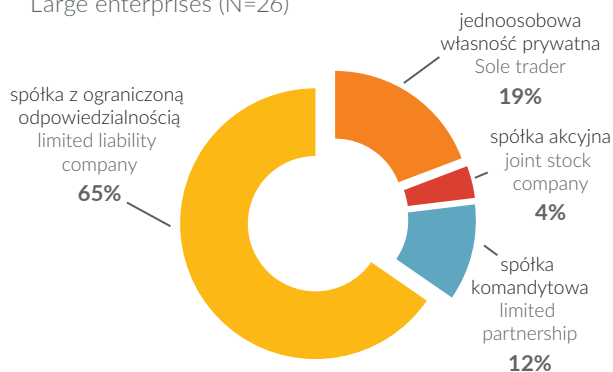
Małe przedsiębiorstwa (N=754)
Small enterprises (N=754)

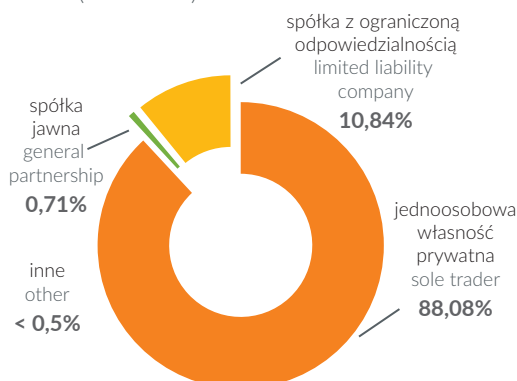
Średnie przedsiębiorstwa (N=206)
Medium enterprises (N=206)

Duże przedsiębiorstwa (N=26)
Large enterprises (N=26)

Ogółem (N=12 270)
Overall (N=12 270)

Ogromna większość (ogółem 88%) firm 30-letnich w Polsce funkcjonuje jako działalność gospodarcza osoby fizycznej. Ta struktura przesuwa się jednak w stronę spółek handlowych, w miarę jak analizujemy coraz większe podmioty.

W gronie dużych przedsiębiorstw jednoosobowe firmy stanowią już mniejszość, ale mimo wszystko też funkcjonują, co może mieć różne konsekwencje dla biznesu.

Majority (88%) of the 30-year-old businesses in Poland function as sole traders. However, more trade companies exist when it comes to larger entities. Among the larger companies, sole traders are in minority – but they exist in that group as well, which may have a number of different business consequences.

Dariusz Bednarski

Partner Zarządzający Grant Thornton
Managing Partner, Grant Thornton

W przypadku biznesu niewielkich rozmiarów, prowadzonego jednoosobowo, nieobarczonego istotnymi ryzykami, prowadzenie go w formie działalności osoby fizycznej może być rozwiązaniem optymalnym. Prostota prawna, prostota w zakresie ewidencji księgowej i podatkowej przemawiają za takim właśnie rozwiązaniem. Jeżeli skala działalności oraz wiążące się z nią ryzyka wzrastają, konieczne jest pozyskanie partnera, przygotowywany jest proces sukcesji, niezbędne jest rozważenie zmiany formy prawnej w formę jednej ze spółek handlowych. Ważne, aby decyzja o prowadzeniu działalności osoby fizycznej wynikała z analizy korzyści i ryzyk, a nie opierała się, jak niestety często bywa, na zaniechaniu zmiany formy prawnej wtedy, kiedy byłoby to uzasadnione.

In case of smaller businesses led by a single person and not burdened with relevant risk, maintaining that business as a sole trader may be an optimal solution. Legal simplicity, as well as simplicity in the area of accounting and tax records, are some of the arguments supporting such conduct. If the scale of business and risk grow, then it is necessary to find a partner and prepare the process of succession. It is also necessary to consider the change of legal form into one of the commercial code-defined options. It is important to make the decision to remain a sole trader on the basis of analysis of benefits and risks, and not as a result of abandoning the process of justified change.

Tomasz Wardyński

Adwokat, wspólnik, Wardyński i Wspólnicy
Attorney-at-law, Partner, Wardyński i Wspólnicy

Trzydzieści lat naszej gospodarki po zmianach politycznych pozwoliły na budowę zrębów społeczeństwa obywatelskiego. Jednym z najistotniejszych jego elementów są przedsiębiorstwa świadome swojej społecznej roli – społecznej roli pracodawcy, płatnika podatków; społecznej roli w wypełnianiu zadań nie tylko przedsiębiorcy, ale lidera w środowiskach, w których one funkcjonują. Firmy rodzinne w naturalny sposób wypełniają tę rolę, wiążąc pokolenia właścicieli, ale jednocześnie osób, które wypełniają w przedsiębiorstwach codzienną pracę z resztą otoczenia, z tak zwanym sąsiedztwem. Rola ich jest nie do przecenienia.

30 years of lifetime that our economy has enjoyed after the transformation made it possible to create the foundations of civic society. One of its key elements were businesses aware of their social responsibility as employers, taxpayers, entrepreneurs and leaders of the circles where they function. Family businesses fulfil these roles in a natural manner, gathering together the generations of owners, but also people working at those businesses with the so called surrounding neighbourhood. This role cannot be appreciated highly enough.

Struktura właścicielska firm założonych w 1989 roku

Ownership structure in businesses founded in 1989

Przeważającą większość firm założonych w 1989 roku stanowią przedsiębiorstwa będące własnością jednego właściciela. Zaledwie 8% 30-letnich firm jest faktycznymi spółkami – w tych zazwyczaj jest dwóch lub, nieco rzadziej, trzech wspólników.

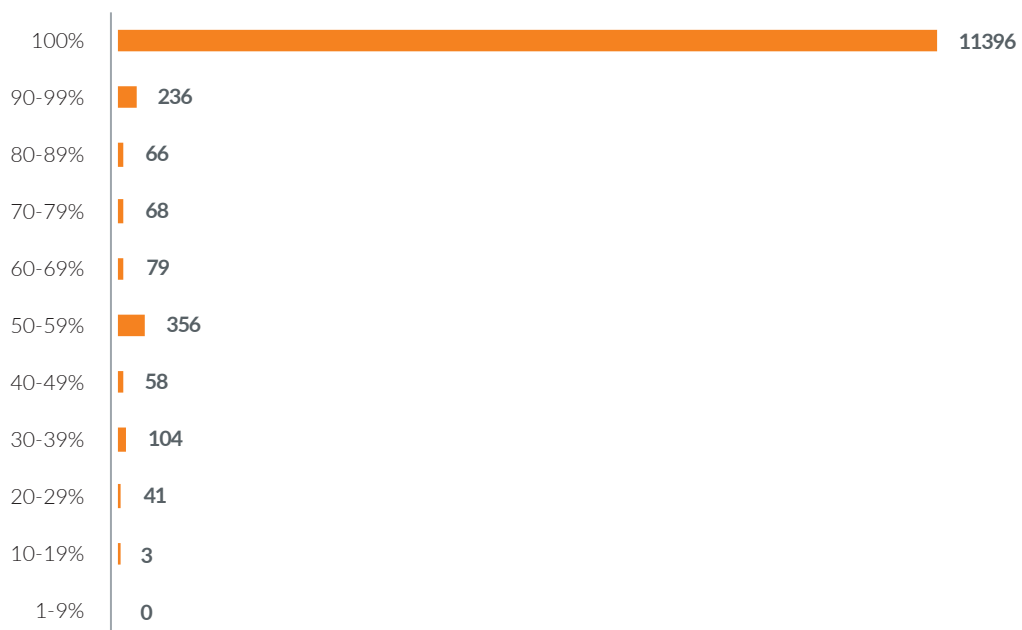
Wśród podmiotów objętych analizą na potrzeby niniejszego raportu znalazły się także firmy z udziałowcami zagranicznymi. Jest ich 34 w zestawieniu, wszystkie są spółkami prawa handlowego. Zatrudniają one łącznie prawie 2500 pracowników. Większość z nich pracuje w 3 takich dużych firmach, które zatrudniają w sumie ponad 1300 osób. To jednak niewiele (3%) w skali wszystkich 30-letnich firm objętych tym opracowaniem, łącznie zatrudniających ponad 75 tys. osób.

Sole traders constitute the majority of companies founded in 1989. Only 8% of these businesses can be classified as partnerships of two or more rarely three partners.

The entities covered by the analysis also include companies with foreign shares – 34 of these can be found in the ranking, all operating as commercial law companies. These entities employ almost 2500 employees in total, most of whom work at three large entities employing more than 1300 employees in total. However, this is just 3% among all of the 30-year-old companies covered within the herein report, employing more than 75 thousand employees in total.

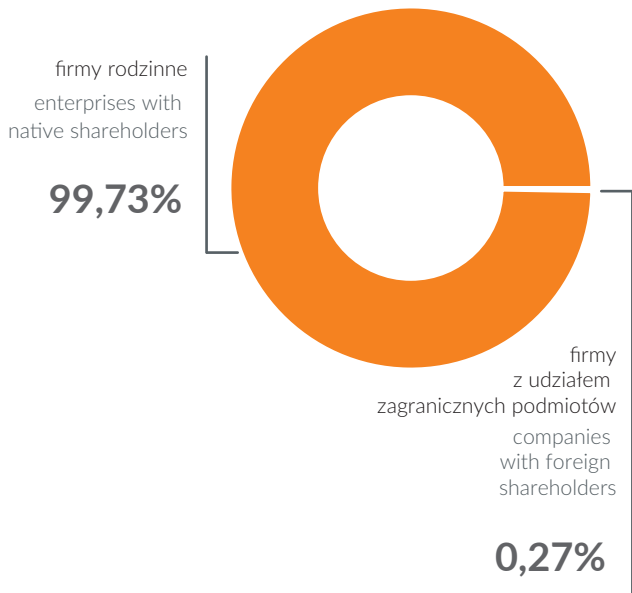
Jaki udział we własności ma główny udziałowiec?

Shares of the main shareholder (N=12407)

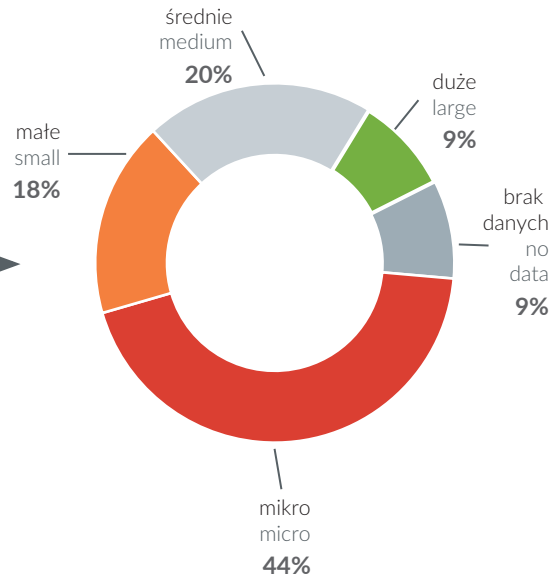
Spółki z udziałami zagranicznych podmiotów wśród 30-letnich firm (N=12407)

Companies with foreign shareholders, among the businesses that are 30 years old (N=12407)

Spółki z udziałami zagranicznych podmiotów – struktura wg grup wielkości (N=34)

Companies where foreign share is present – size structure (N=34)

Firmy, w których jest tylko jeden właściciel, muszą mierzyć się z wyzwaniami sukcesji. Być może część z nich jest już nawet w trakcie tego procesu.

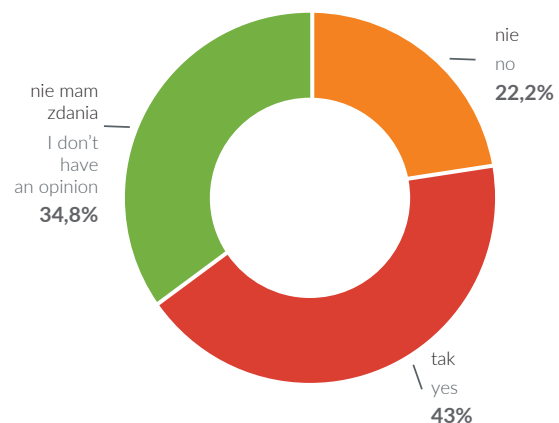
Powinni oni zdawać sobie sprawę, że warto podjąć trud. Jak bowiem dowodzą wyniki badań prezentowane w raportach z serii Polacy o Firmach Rodzinnych, zaufanie do produktów i usług ze strony konsumentów rośnie wraz z ich świadomością, że są one wytwarzane przez firmy prowadzone przez drugie lub dalsze pokolenie.

The businesses with a single owner need to face the challenge of succession. Maybe some of those entities are already in the middle of the said process.

The entrepreneurs should be aware that the challenge is worth taking up – according to the „Poles on Family Businesses” report, the customers tend to trust the product or service more, if they know that the second or further generations are dealing with the process of delivering the given product or rendering the given service.

Czy twoje zaufanie do produktu lub usługi firmy rodzinnej wzrasta wraz ze świadomością, że prowadzi ją już kolejne (drugie lub późniejsze) pokolenie rodziny? N=1013, dane w %

Is your trust towards the given product higher, should it be offered by a business managed by the second or subsequent generation of the owners? N=1013

Źródło / source: www.polacyofirmachrodzinnych.pl

Krzysztof Pruszyński

Przedsiębiorca, Blachy Pruszyński
Entrepreneur, Blachy Pruszyński

Przedsiębiorcy w latach transformacji, oprócz pozwoleń na prowadzenie działalności, musieli się mierzyć z brakiem surowców i rygorystycznymi regulacjami Państwa. Przykładem jest chociażby sprzedaż towarów, która była ograniczona co do godzin i konkretnych dni. Dzisiaj każdy może zarejestrować działalność bez takich ograniczeń. Państwo przewiduje również różnego rodzaju dofinansowania na rozwój firmy. Większym problemem jest znalezienie niszy, w której można osiągnąć zysk. Teraz ważny jest pomysł na biznes i siła przebicia – konkurencja nie śpi. Przetrwanie na rynku zapewniła mi ostrożna polityka rozwoju – staram się trzymać z daleka od zadłużenia. Przede wszystkim trzeba jednak pamiętać, że każda firma to ludzie, którzy ją tworzą. Jako głowa przedsiębiorstwa muszę być stanowczy, jednak nie należy zapomnieć o szacunku i życzliwości w codziennych kontaktach z pracownikami.

The entrepreneurs, in the period of transformation, not only had to face the lack of resources, but also the rigorous regulations imposed by the state. Sales of goods limited to hours and specific dates may be one of such examples. Today, anyone can register a business without such limitations. The state also provides the entrepreneurs with a number of various financing types to fund business development. Finding a profitable market niche is far more challenging. The business idea and clout are far more important now. The competition is tough. Survival on the market, in my case, has been made possible thanks to careful development policy, placing my business away from debts. Above all, however, one should remember that people forming the company are its core. As a manager, I must be decisive, however, one cannot forget respect and kindness in everyday relations with the employees.

Maciej Adamkiewicz

Przedsiębiorca Grupa ADAMED
Entrepreneur, Grupa ADAMED

Jednym z wyzwań stojących przed każdą firmą było i jest dostosowywanie się do zmieniających warunków gospodarczych i do światowych trendów. Z każdym rokiem naszej działalności wzmocniliśmy pozycję, nabieraliśmy doświadczenia. Oczywiście – były lepsze i gorsze czasy, ale zdobyte umiejętności potrafiłyśmy przekuć w sukcesy na kolejnych etapach rozwoju naszej firmy. Jednym z najważniejszych działań w każdej firmie, oprócz codziennych czynności operacyjnych, jest myślenie o tym, gdzie firma będzie pojutrze. Dzięki temu jesteśmy w stanie wpływać na zmieniające się otoczenie, a zawsze największym wyzwaniem jest zachowanie równowagi pomiędzy życiem zawodowym a rodzinnym, szczególnie w trudnych chwilach dla firmy.

It always was and still is one of the challenges for any company to adapt to the evolving economy and global trends. With each year we have been reinforcing our position and gathering more experience. Obviously, we did experience better and worse times. However, we were able to use the acquired expertise to create successes at later stages of development of our company. One of the most important activities, at any company, alongside the everyday problems, is to think about the longer-term goals. Thanks to the above, we can influence the surrounding, ever changing environment. And one of the most important and difficult challenges is to maintain a proper work-life balance, especially during the most difficult periods in company life.

Stabilny rozwój organiczny – zestawienie na podstawie przedsiębiorstw z kompletnymi danymi o wielkości sprzedaży – Grupa 80F

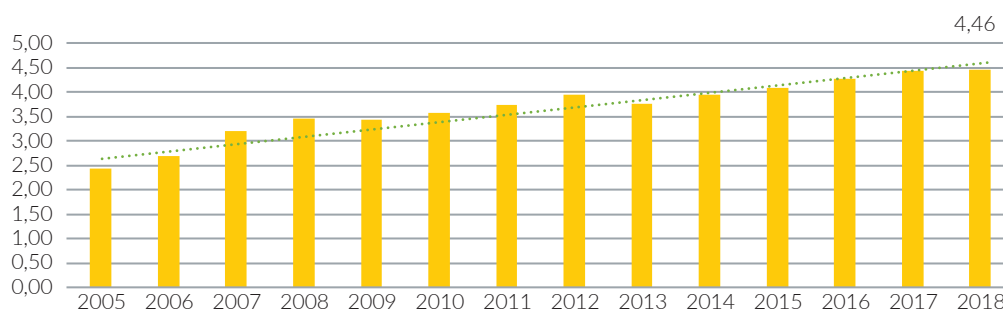
Stable organic growth – 80F Group, where complete sales data is available

Suma obrotów Grupy 80F (w mld zł)

Średnio Δ r/r | Average Δ y/y = 5%

Total turnover in the 80F Group (bn PLN)
(2005-2018) (N=80)

Całkowita Δ | = 84%

Na podstawie zestawienia przychodów w kolejnych latach od 2005 do 2018 roku, które możliwe było dla 80 firm z bazy, można sądzić, że w określonych okolicznościach firmy założone w 1989 roku mogły przetrwać kryzys i stabilnie, organicznie się rozwijać.

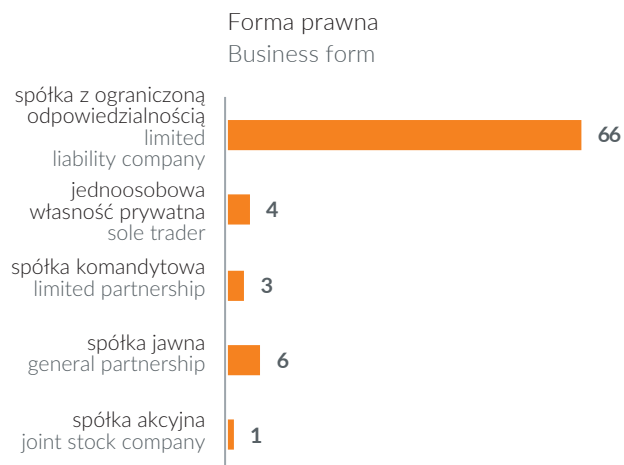
W Grupie 80F widać nadreprezentację spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, co może sugerować, że przedsiębiorstwa z Grupy stawiają za priorytet profesjonalizację działalności.

Analizując wielkość zatrudnienia w przedsiębiorstwach z Grupy 80F, łatwo dostrzec, że nie są to małe podmioty, co z pewnością ma wpływ na ich wyniki i pozycję rynkową. Większość z nich to firmy produkcyjne lub zajmujące się sprzedażą hurtową.

Analyzing the income structure between 2005 and 2018, that has been possible for 80 companies in the database, one may state that in certain circumstances the companies founded in 1989 could survive the crisis and develop. Limited liability companies dominate in the 80F Group, which may mean that professionalization of the undertaken business activities may be a priority. The employment structure in the 80F Group shows that its members are obviously no small entities, which definitely influences the business results they achieve and their market position. Most of the 80F companies are dealing with wholesale trade or manufacturing.

Struktura Grupy 80F

80F Group structure

Roczne obroty jak PKB małego kraju

Annual turnover – like GDP of a small state

Wprawdzie nie dysponujemy kompletnymi danymi o przychodach 30-letnich firm na koniec 2018 r., ale możemy posłużyć się pewnym daleko idącym uproszczeniem, które pozwoli lepiej wyobrazić sobie skalę ich działalności.

Postępując się liczbą pracowników jako punktem odniesienia, można obliczyć na podstawie proporcji, że skoro 80 firm zatrudniających 9906 pracowników osiąga obroty na poziomie 4,46 mld zł, to 75031 pracowników, jakimi dysponują analizowane w tym raporcie firmy, powinno pozwolić na wygenerowanie ok. 34 mld zł obrotu.

Although we have no complete data pertaining to 30-year-old companies' income at the end of 2018, simplification may be done to illustrate the scale of their activity. Using the number of employees as a reference point, it may be shown that if 80 companies employing 9906 employees reach turnover at the level of PLN 4.46 billion, then 75031 employees that work at the entities that are a subject to the analysis should make it possible to generate turnover of around 34 billion zlotys.

Warto uzmysłowić sobie również, że **75 tys. osób, które znajduje zatrudnienie w aktywnych obecnie 30-letnich firmach** to liczba odpowiadająca populacji średniego miasta, jak np. Piotrków Trybunalski lub Konin.

Z kolei roczne przychody wyliczone w przytoczonym tu uproszczonym eksperymencie na poziomie **34 mld zł odpowiadają wielkości PKB małego państwa**, np. Mołdawii, a prawie dwukrotnie przewyższają PKB Czarnogóry.

UWAGA! uproszczenie CAUTION! Simplification	Liczba pracowników Number of Employees	Obroty (mld zł) Turnover [PLN Bn]
--	---	--

N=80	9906	4,46
.....		
N=12270	75031	x
.....		
x = 33,78 mld zł		

One should also realize that **75 thousand persons employed at the 30-year-old companies** that remain active now is roughly equivalent to a population of a medium size city such as Piotrków Trybunalski or Konin.

Whereas the annual income at the experimental imaginary level of **34 billion zlotys are tantamount to GDP of a small state**, such as Kongo or Moldavia. The amount in question is twice as high as the Montenegro's GDP.

Konrad Bugiera

Autor analiz
Członek Rady Fundacji Firmy Rodzinne

Author of the analysis
Member of the Council at the Family Businesses Foundation

Z niemałym zaskoczeniem przyjąłem informację, że blisko 60% firm założonych w 1989 roku przetrwało do dziś. Tym raportem pokazujemy, że nie chodzi tylko o przetrwanie – niektóre z nich świetnie sobie radzą.

Tak duży odsetek pokazuje, że w roku transformacji Polska przeżyła prawdziwą kumulację przedsiębiorczości. Według mnie był to czas, na który z utęsknieniem czekali wszyscy ci, którzy byli urodzonymi przedsiębiorcami – ludźmi, którzy zawsze chcą brać los we własne ręce, a wcześniej nie mogli... To był ICH czas. Wielu z nich dobrze go wykorzystało i robi to nadal, co zresztą zasługuje na ogromne uznanie.

Osobiście mam nadzieję, że ten raport będzie czymś więcej, niż tylko podziękowaniem dla pionierów polskiej wolnej przedsiębiorczości. Prezentując dane o branżach, w których przetrwało najwięcej firm, początkującym przedsiębiorcom dajemy jasną odpowiedź, jaki biznes ma długoletni potencjał, a także – gdzie funkcjonują firmy o ugruntowanej pozycji, z którymi trudno będzie konkurować. Może warto zostać dostawcą dla którejś z nich?

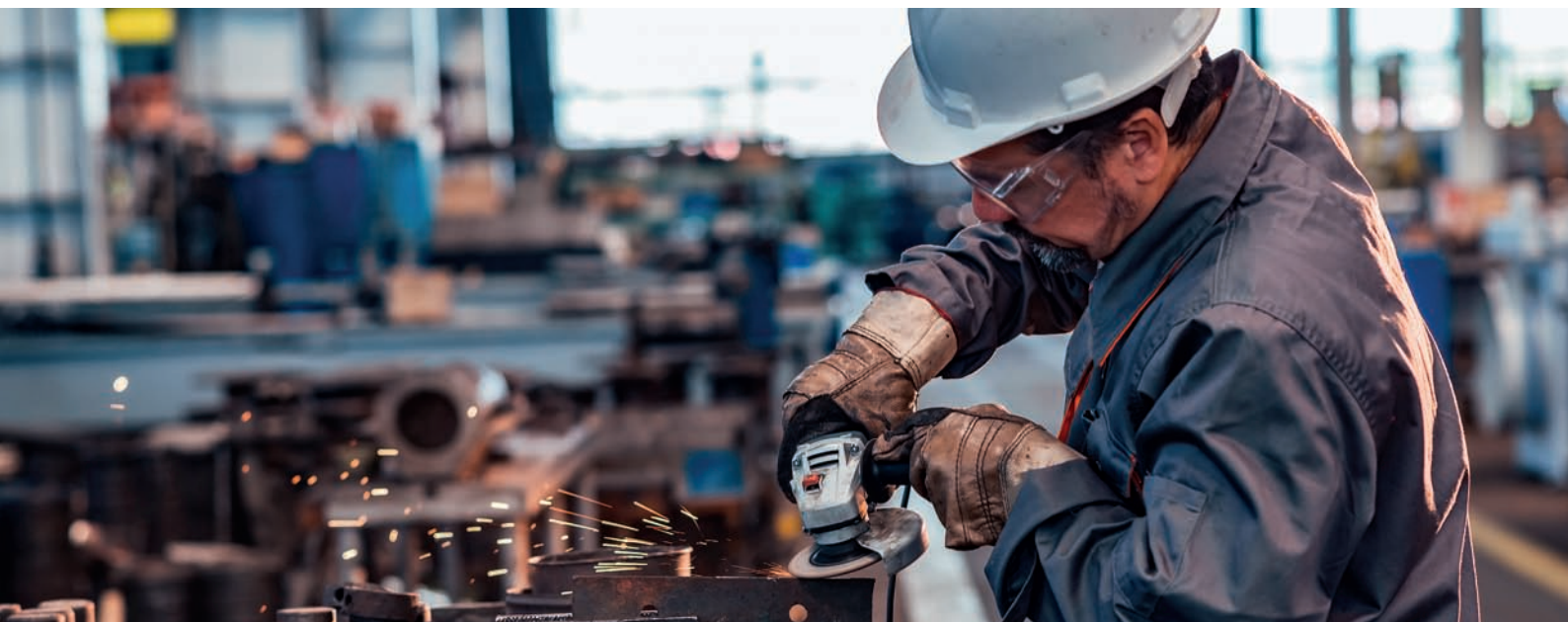
Zachęcam też do refleksji nad wykresem prezentującym dane o zamknięciach firm. O ile bańka internetowa oszczędziła Polskę, to kryzys finansowy już niestety nie. Trzeba mieć świadomość, że nawet 20-letnie firmy nie mogą tracić czujności – nie są niezatapialne.

It was a surprise to us to find out that almost 60% of the companies that were founded back in 1989 are still surviving today. And it is not just about survival – some of those entities thrive in dynamic development.

The percentage shows that the transformation has also created a cummulation of entrepreneurship. I think this was the moment that had been awaited by the natural-born entrepreneurs, who had always wanted to be in control of their own fate – which they could not have been doing beforehand. That was THEIR TIME. Many of them used it well and they still do so – that needs to be appreciated.

Personally, I hope that this report will become something more than an expression of gratitude for the pioneer entrepreneurs. Presenting the data on specific industries where there are most of the survivors, we can clearly see what business ideas have the greatest potential, and where companies with well grounded position stand. Those would be hard to compete with, but becoming a subcontractor of some of them may be a good option.

The chart presenting the closures is also thought-provoking. The financial crisis had a serious impact on Poland – 20-year-old companies still need to tread lightly – they are not imperishable.

O Bisnode

About Bisnode

Bisnode jest europejskim liderem w dostarczaniu danych i analiz. Jesteśmy obecni w 19 krajach, gdzie zatrudniamy 2100 pracowników. Bisnode pomaga firmom zdobywać nowych klientów i utrzymywać bezpieczne relacje biznesowe przez cały okres współpracy. Podejmowanie trafnych decyzji umożliwiamy naszym klientom poprzez inteligentne wykorzystanie danych. Oznacza to, że możemy połączyć, a następnie przeanalizować nasze dane, dane naszych klientów oraz te generowane każdego dnia na świecie, zwanymi Big Data.

Bisnode is a leading European Data & Analytics company, with operations in 19 countries and 2,100 employees. Bisnode helps companies find and manage their customers throughout the customer lifecycle. We do this by pioneering Smart Data to enable our customers to make Smart Decisions. It means that we can match and analyze our customers data with our data and the data that today's connected world generates, so-called Big Data.

www.bisnode.com | www.bisnode.pl

NOTA METODYCZNA

Dane prezentowane w niniejszym raporcie pochodzą z bazy danych Bisnode Polska. Dotyczą łącznie 12 407 podmiotów, należących do grupy 15 376 aktywnych firm zarejestrowanych w KRS i CEiDG z datą rejestracji w 1989 roku. To firmy prywatne, a zatem ich udziałowcami są osoby fizyczne lub prawne, bez udziału Skarbu Państwa lub podmiotów samorządowych. Druga grupa danych dotyczy 12 878 firm, które również zostały założone przez prywatne podmioty w 1989 r., ale zakończyły swoją działalność.

Poszczególne wykresy i tabele opierają się na danych z różnych zbiorów, stąd przy każdym wykresie umieszczamy informację o tym, jak licznej grupy podmiotów one dotyczą. Na potrzeby ilustracji dynamiki rozwoju 30-letnich firm w ostatnich 14 latach, wyodrębniona została grupa 80 podmiotów, co do których w bazie Bisnode Polska znajdują się kompletne dane o wielkości obrotów w latach 2005–2018 (włącznie). W skrócie będzie ona nazywana Grupą 80F.

Niniejszy raport nie jest opracowaniem naukowym, ani statystycznym. Prezentowane dane dotyczą tylko opisanych w niniejszej nocie podmiotów i nie mogą być podstawą uogólnień.

METHODOLOGY

Data contained herein comes from the Bisnode Polska's database and it applies to 12,407 companies belonging to the group of 15,376 businesses registered in the Polish official business registries, with date of registration defined as 1989. Those companies are privately owned, no treasury or state involvement is present. The second group pertains to 12,878 privately owned companies that ceased to exist. The charts use data from different sources, thus, each features data source caption. To illustrate the dynamics of development over the last 14 years, we have selected 80 entities forming the 80F Group, for which complete turnover data is available. The report shall not be treated as a scientific study, and data pertains solely to the entities described herein, thus it cannot be used for the purpose of generalization of any kind.

O Fundacji Firmy Rodzinne

EARLY
WARNING
EUROPE

Fundacja Firmy Rodzinne to organizacja społeczna, która bezinteresownie wspiera firmy rodzinne, tworząc przestrzeń dla wzajemnej wymiany doświadczeń i integracji środowiska rodzinnych przedsiębiorców.

www.ffr.pl

Co robi? Co tworzy?

Buduje Markę Parasolową Drzewko dla Firm Rodzinnych.

Dołącz do ponad 800 firm aktywnie komunikujących swoją rodzinność i budujących sieć wzajemnych relacji.

www.drzewko.org

Prowadzi program Early Warning Europe w Polsce, w którym odpowiada za przygotowanie i koordynację pracy Mentorów, którzy niosą dyskretną pomoc dla przedsiębiorców w kłopotach.

www.ffr.pl/ewe

Organizuje Spotkania Mentoringowe w firmach rodzinnych | Projektuje i realizuje warsztaty oraz spotkania edukacyjne dla przedsiębiorców | Upowszechnia kulturę pracy przyjazną zdrowiu i działaniom profilaktycznym w ramach projektu Zdrowa Firma Rodzinna | Co jesień organizuje nieoczywiste wydarzenie dla przedsiębiorców, których myślenie wykracza poza granicę jednego pokolenia i kraju. To Międzynarodowy Kongres Pokoleń.

www.kongrespokolen.pl

Publikuje Raporty: Polacy o Firmach Rodzinnych oraz Kompetencje Przyszłości w Firmach Rodzinnych.

www.polacyofirmachrodzinnych.pl

Aktywnie tworzy społeczność Firm Rodzinnych, którym zależy na odpowiedzialnym podejściu do otoczenia – firm, które z coraz większą świadomością podejmują wyzwanie ograniczenia ilości odpadów w prowadzonej działalności. Na każdym kroku podkreśla znaczenie środowiska i konieczność poszanowania Ziemi – tak, aby nadchodzące pokolenia także mogły korzystać z jej dobrodziejstw.

About Family Businesses Foundation

Family Business Foundation (FFR) is a non-government organisation (NGO), which supports family enterprises by creating a safe space for exchange of experiences and integration of the family entrepreneurs.

www.ffr.pl

Foundations activities:

FFR is governing an umbrella-brand for family enterprises: A Family Business Tree.

You can join more than 800 firms which actively communicate their family aspect and constitute a network of mutual relations.

www.drzewko.org

FFR coordinates Early Warning Europe Program in Poland. It is responsible for the network of mentors, who deliver free, impartial and confidential counselling to entrepreneurs in distress.

www.ffr.pl/ewe

FFR organises mentoring meeting in family businesses | FFR designs and performs workshops and training for entrepreneurs | FFR promotes health-oriented culture at work in a project Healthy Family Business | FFR each autumn holds an event for entrepreneurs whose mindset is not limited to a single generation and a single country – International Congress of Generations.

www.kongrespokolen.pl

FFR publishes reports: Poles Opinion on Family Businesses and Future Skills in Family Businesses.

www.polacyofirmachrodzinnych.pl

FFR is active building a community of family enterprises which are serious about responsible approach to environment – firms which are conscious about the necessity of reducing the amount of waste they produce. The Foundation is focused on emphasising the role of nature and respect for the Planet Earth – for the sake of the incoming generations.